RADA
EVROPSKÉ UNIE

Brusel 16. dubna 2010 (20.04)
(OR. en)

8570/10
ADD 1

LIMITE

ENFOPOL 99

PUBLIC

DODATEK K POZNÁMCE K BODU „I/A“

Odesílatel:	Generální sekretariát
Příjemce:	COREPER/Rada
Č. předchozích dokumentů:	7984/10 ENFOPOL 78 ADD 1 5692/1/10 REV 1 ENFOPOL 24 ADD 1 REV 1
Předmět:	Nástroj pro shromažďování údajů a informací o procesech násilné radikalizace

Členské státy a orgány Evropské unie se vyzývají a doporučuje se jim, aby podle svého uvážení co nejlépe využívaly nástroje pro shromažďování údajů, který je jim k dispozici, aby jej v případě potřeby pozměnily a upravily a aby současně využívaly jednotlivých vlastností tohoto nástroje, jež přispívají k jeho flexibilitě a přizpůsobivosti.

1. CÍLE

Tento nástroj[1] je předkládán jakožto základní prostředek pro shromažďování údajů a informací, což lze považovat za zvláště užitečné ve fázi shromažďování informací, s cílem:

1) usnadnit, zaměřit a zlepšit shromažďování údajů zvýšením jak množství, tak kvality informací získaných jinými blíže neurčenými prostředky či nástroji;

[1] Přílohy I a II.

2) usnadnit a zlepšit začleňování a interpretaci údajů tím, že nejprve dojde k uspořádání a utřídění informací, které tak zvýší možnost jak takticko-operační, tak strategické analýzy procesů násilné radikalizace;

3) usnadnit a zlepšit sdílení informací mezi agenturami, orgány a členskými státy.

2. URČENÍ

Tento nástroj je k dispozici všem členským státům s cílem využívat jej podle jejich uvážení co nejlépe a v případě potřeby jej měnit a upravovat. Je k dispozici rovněž orgánům a agenturám Evropské unie, které jej mohou využívat stejným způsobem, domnívají-li se, že by to mohlo zvýšit jak domácí, tak kolektivní schopnosti lepšího a účinnějšího potlačování radikalizace a náboru.

Má se rovněž za to, že z použití tohoto nástroje by mohly maximálně těžit policejní síly, bezpečnostní služby a zpravodajské agentury a orgány zapojené do boje proti radikalizaci a náboru a především proti terorismu, které mohou mít přímý i nepřímý přístup k důležitému toku základních informací (kapacita pro shromažďování informací) a mohou výsledná hodnocení zapracovat do procesu rozhodování, ať už na úrovni takticko-operační nebo strategické.

3. POVAHA NÁSTROJE A JEHO POUŽITÍ

STRATEGICKÝ NEBO TAKTICKO-OPERAČNÍ PŘÍSTUP: Tento nástroj lze použít dvojím způsobem, buď se zaměřením na jev násilné radikalizace (**JEV**) nebo se zaměřením na aktéry tohoto jevu (**AKTÉŘI**). Volbou zaměření nástroje se automaticky určuje jeho přístup a tudíž i rozhodnutí, která mají být přijata.

Při zaměření na aktéry lze nástroj využívat ke shromažďování informací o násilné radikalizaci konkrétních osob nebo malé skupiny lidí; hodnocení údajů tak bude automaticky zapracováno do procesu přijímání takticko-operačního rozhodnutí, v jehož rámci se přijmou vhodná opatření a vhodné kroky.

Naopak při zaměření na samotný jev nebude nástroj shromažďovat informace o konkrétních aktérech, ale spíše o všech známých případech násilné radikalizace. Následné hodnocení, ať už čistě popisné, vysvětlující či zaměřené do budoucna, bude mít proto dopad na strategický proces rozhodování s cílem zvrátit běh událostí v souvislosti s tímto jevem.

MNOHOSTRANNOST: Procesy radikalizace jsou zpravidla velmi specifické, komplexní, mnohostranné a těžko uchopitelné; může u nich vstupovat do hry řada aspektů, jako jsou osobní, okolnostní, ideologické, sociální a skupinové, behaviorální, psychologické, technologické a komunikační faktory. Vzhledem k této složitosti pracuje nástroj se čtyřmi různými dimenzemi, přičemž je třeba mít na paměti, že toto rozlišení má pouze pomoci při shromažďování údajů a při přístupu k tomuto jevu, neboť jak bylo zdůrazněno, tvoří uvedené čtyři aspekty součást jediné skutečnosti, jež je komplexní a dynamická. Čtyři dimenze, s nimiž nástroj pracuje, jsou:

A. **Ideologie a radikální poselství, jež podporují násilnou radikalizaci:** tato dimenze se zaměřuje na ideologický obsah, jemuž jsou osoby ovlivněné násilnou radikalizací vystaveny;

B. **Způsoby šíření násilné radikalizace:** tato dimenze se zaměřuje na konkrétní aktéry, kteří jsou původci a příjemci ideologického obsahu, a na příslušný komunikační proces;

C. **Faktory ovlivňující násilnou radikalizaci**: tato dimenze se zaměřuje na kontext a místo, kde k radikalizaci dochází;

D. **Dopad a změny**: tato dimenze popisuje změny, k nimž dochází u osoby ovlivněné násilnou radikalizací.

POLOSTRUKTUROVANOST: Nástroj zahrnuje 70 otázek (příloha I), uspořádaných do uvedených čtyř dimenzí (A, B, C a D), jež jsou dále rozděleny na 14 různých faktorů, jak je uvedeno v této tabulce[1]:

A. Ideologie a radikální poselství, jež podporují násilnou radikalizaci	B. Způsoby šíření násilné radikalizace	C. Faktory ovlivňující násilnou radikalizaci	D. Dopad a změny
1. Popis ideologie přímo podporující násilí (2)	5. Komunikační modely používané k šíření radikálních poselství (2)	8. Popis osobních faktorů jednotlivce (12)	12. Popis dopadu a změn na úrovni poznání (6)
2. Stoupenci dané ideologie, kteří přímo podporují násilí a násilnou radikalizaci (3)	6. Aktéři zapojení do komunikačního procesu (6)	9. Popis skupinových, sociálních a organizačních faktorů (11)	13. Popis dopadu a změn na emocionální nebo afektivní úrovni (5)
3. Popis radikálních poselství (4)	7. Další složky komunikačního procesu (2)	10. Popis makrosociálních faktorů (7)	14. Popis dopadu a změn na úrovni chování (6)
4. Radikální poselství a další ideologie či hnutí (2)		11. Popis míst, kde k násilné radikalizaci dochází (2)	

SPOLEČNÝ JAZYK A SDÍLENÍ INFORAMACÍ: Používání polostrukturovaného společného nástroje různými jednotlivci nebo orgány či členskými státy usnadní a podpoří koncepční shodu a obdobný přístup k násilné radikalizaci, což nepochybně povede k lepšímu sdílení informací. Má-li dojít při dosahování koncepční shody k pokroku, , je třeba o nástroji jednat, měnit jej, upravovat a přijmout, ale především je třeba, aby ho používaly jednotlivé zúčastněné strany. Navrhovaný nástroj má být pouze první fází tohoto procesu.

UDÁLOST V SOUVISLOSTI S RADIKALIZACÍ: Vzhledem k proměnlivé a složité povaze násilné radikalizace se jeví nezbytné zjednodušit posuzování příslušných faktorů a proměnných, což znamená, že pro lepší pochopení probíhajících procesů má zásadní význam stanovit pořadí, v němž se tyto faktory a proměnné objevují a rozvíjejí. Proto je také zapotřebí, aby byla po odhalení radikalizačního procesu každá informace, která s ním souvisí, datována.

[1] Vedle každého faktoru je v závorce uvedeno číslo otázky, která se jím zabývá.

Proces násilné radikalizace lze tudíž chápat jako celkový součet všech „událostí“, které daný jednotlivec zažil. K tomuto nástroji je připojena tabulka pro shromažďování údajů (příloha II), do níž se mají zaznamenat informace o každé události v souvislosti s radikalizací.

PLATNOST: Původně se mělo za to, že by se tento nástroj měl používat ke shromažďování údajů o jednotlivcích zapojených do odhalených teroristických operací (uzavřených případů), což by a priori prokázalo existenci předchozího procesu radikalizace, na nějž je třeba se zaměřit. Nástroj byl však navržen za konkrétním účelem získávání informací o aspektech, jež jsou u radikalizace považovány za nejvýznamnější, takže každý členský stát či orgán, který jej používá, bude muset posoudit jeho přidanou hodnotu při organizaci a zakládání stávajících údajů o násilné radikalizaci.

SPOLEHLIVOST: Jednou z vlastností tohoto nástroje je jeho polostrukturovaný přístup ke shromažďování údajů, který spočívá v seskupování otázek kolem konkrétních aspektů násilné radikalizace. Tato vlastnost, chápaná jako praktická nutnost s cílem zabránit přehlédnutí informací, dodat tomuto nástroji jistou flexibilitu a zajistit větší potenciál pro analytické využití informací v budoucnosti, vyžaduje, aby skupiny, které s tímto nástrojem mají pracovat, měly čas na zácvik, během něhož se s ním seznámí a naučí se ho co nejlépe používat, neboť potenciál tohoto nástroje pouze ve spojitosti s pozorovacími a analytickými dovednostmi jeho konečného uživatele.

PŘÍLOHA I

NÁSTROJ

A. IDEOLOGIE A POSELSTVÍ, JEŽ PODPORUJÍ NÁSILNOU RADIKALIZACI

1. Popis ideologie přímo podporující násilí:

1. Spektrum, do něhož je ideologie zasazena?[1]
2. Nejvýznamnější zásady a cíle? Jak a proč daná ideologie podporuje použití násilí?

2. Stoupenci dané ideologie, kteří přímo podporují násilí a násilnou radikalizaci:

3. Organizace nebo teroristické skupiny, jež tuto ideologii a používání násilí přijaly?
4. Organizace nebo skupiny podporující násilnou radikalizaci?
5. Zasažená zeměpisná oblast?

3. Popis radikálních poselství:

6. Doslovný popis radikálního poselství nebo radikálních poselství, hlavní radikální poselství nebo název či obsah dotyčného díla.
7. Hlavní funkce radikálního poselství nebo radikálních poselství?[2]
8. Rysy/aspekty radikálního poselství?[3]
9. Jak jsou radikální poselství přizpůsobována jednotlivým cílovým skupinám?[4]

4. Radikální poselství a další ideologie či hnutí:

10. Jsou některá z těchto radikálních poselství podporována také dalšími ideologiemi nebo hnutími, jež nepodporují násilí?
11. Existují jiné ideologie nebo hnutí, jež představují alternativu k těmto radikálním poselstvím a k ideologii, která je podporuje, nebo jež jim konkurují?

---

1 Extrémní levice / pravice, islamisté, nacionalisté, antiglobalizace atd.

2 Legitimizace násilí; orientace násilí (úmysly, cíle násilí, způsob činnosti); posílení identity skupiny; zastrašování atd.

3 Územní, politické, ekonomické, sociální, historické, kulturní, náboženské, ideologické, etnické, lingvistické aspekty a aspekty sociální identity atd.

4 Výběr cílových skupin, vnitřní logika a uvažování radikálních poselství (deduktivní, induktivní), emoční prvky používané v radikálních poselstvích, jazyk atd.

B. ZPŮSOBY ŠÍŘENÍ NÁSILNÉ RADIKALIZACE

5. Komunikační modely používané k šíření radikálních poselství

12. Nejčastěji používané komunikační kanály?
    - § Model I (MI), založený na „obsahu“[1]
    - § Model II (MII), založený na „účincích“[2]
    - § Model III (MIII), založený na „procesu“[3].
13. Dochází u jednotlivých aktérů ke kombinování těchto modelů? Jakým způsobem?

6. Aktéři zapojení do komunikačního procesu

14. Kdo jsou ve vztahu ke komunikačním modelům M I-II-III původci a příjemci?[4]
15. Existoval mezi danými aktéry dřívější vztah?[5]
16. Co je v souvislosti s komunikačními modely M I-II základem hierarchie mezi původcem a příjemcem?[6]
17. Co tvoří v souvislosti s komunikačním modelem M III základ rovnosti mezi aktéry?
18. Jak se v souvislosti s komunikačními modely M II-III aktéři vzájemně kontaktují? Kdo vyvíjí iniciativu?
19. Jak dochází k výběru aktérů?

---

1 (M-I) Komunikace založená na „obsahu“ radikálních poselství: charakterizovaná jasnou hierarchií mezi účastníky (původce a příjemce), mezi účastníky nedochází k žádnému kontaktu ani ke zpětné vazbě a komunikace je zaměřena na početné anonymní publikum. Hlavním znakem tohoto modelu komunikace (např. komunikace ze strany Usámy bin Ládina uvádějící cíle a důvody činnosti Al Kajdy) je šíření obsahu (ideologický, náboženský atd.).

2 (M-II) Komunikace založená na „účincích“ radikálních poselství: mezi účastníky existuje určitý stupeň hierarchie, jedná se především o ústní nebo písemnou komunikaci, mezi původcem a příjemcem dochází ke zpětné vazbě v rámci bezpečného prostředí, komunikace je určena pro malé a důvěrně známé publikum. Nejdůležitějším znakem tohoto modelu je účinek, kterým chce původce sdělení zapůsobit na příjemce (např. vztah mezi osobou provádějící nábor a osobou, k jejímuž náboru dochází – „vertikální radikalizace“).

3 (M-III) Komunikace založená na „procesu výměny“ radikálních poselství: vyznačuje se hierarchickou rovností účastníků, kteří si neustále vyměňují úlohu původce a příjemce sdělení (původce-příjemce A a původce-příjemce B); mezi účastníky dochází ke zpětné vazbě v rámci bezpečného prostředí, přičemž každý účastník aktivně vyhledává informace. Obecně platí, že účastníci jsou „předpřipraveni“ (mají předcházející znalost povahy a obsahu radikálních poselství, i když je tato znalost občas jen základní, a mohou vycházet z radikálního prostředí. Nejdůležitějším rysem tohoto modelu komunikace je neustálá výměna informací (radikálních poselství) mezi účastníky (např. členové internetového diskusního fóra, jež je využíváno pro výměnu souborů s radikálním obsahem, k němuž se členové otevřeně vyjadřují – „horizontální radikalizace“).

4 Případné osobní údaje, obecné charakteristiky atd.

5 Spolužáci, sousedé, přátelé, příbuzenstvo, společný pobyt ve vězení atd.

6 Vůdce teroristické skupiny, člen teroristické skupiny, vůdce náboženského/ideologického hnutí nebo organizace, ideologická/náboženská autorita, charismatická osobnost, aktivista s násilnickou minulostí atd.

7. Další složky komunikačního procesu

20. Jaký komunikační KANÁL se v závislosti na komunikačním modelu (M I-II-III) používá?[1]
    § Jak je využíván internet?[2] Které internetové adresy se používají?
21. Jaký KÓD se v závislosti na komunikačním modelu (M I-II-III) při komunikaci používá?[3]

C. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ NÁSILNOU RADIKALIZACI[4]

8. Popis osobních faktorů jednotlivce

22. Věk, pohlaví, místo narození a národnost aktérů?
23. Situace z administrativního hlediska?[5]
24. Ekonomická situace?[6]
25. Relevantní psychologické vlastnosti?[7]
26. Možná související psychologická motivace aktérů?[8]
27. Úroveň/druh vzdělání?
28. Povaha pracovní zkušenosti?
29. Povaha a úroveň ideologické znalosti nebo angažovanosti?
30. Povaha a úroveň náboženské znalosti nebo angažovanosti?
31. Socioekonomická úroveň?
32. Kriminální minulost?
33. Míra expozice násilí?

---

1 Ústní, písemný, audio, obrazy (TV kanály, video), internet (více možností).

2 Používání internetu k ukládání a stahování radikálních poselství, používání internetu jako komunikačního prostředku mezi původci a příjemci, používání internetu jako mechanismu pro komunikaci mezi skupinou osob na téže úrovni (fóra, chat atd.).

3 Jazyk, tajné nebo šifrované kódy atd.

4 Faktory, jež mají vliv na osobu nebo osoby nacházející se v procesu radikalizace, zaměřené na příjemce radikálního poselství nebo v případě komunikačního modelu M-III na původce-příjemce.

5 Původní národnost, získaná národnost, neoprávněně pobývající osoba, dočasně pobývající osoba, pracovní povolení, povolení za účelem studia atd.

6 Nezaměstnaná osoba, zhoršení ekonomického postavení, ztráta stipendia nebo finanční pomoci atd.

7 Psychologické poruchy, charismatická osobnost, slabá osobnost atd.

8 Frustrace a zhoršení v oblasti vztahů, nenávist-pomsta, morální povinnost, prosociální motivace, podněty a odměny, pocity viny atd.

9. Popis skupinových, sociálních a organizačních faktorů

34. Kde převážně dochází ke společenským kontaktům?[1]
35. Sociální dynamika?[2]
36. Míra začlenění do společnosti? Důvody?
37. Míra přímé osobní podpory?[3]
38. Zaznamenaná skupinová dynamika?[4]
39. Základ hlavní sociální identity (členská skupina)?[5]
40. Reference pro sociální totožnost (referenční skupina)?
41. Vztah k jednotlivým institucím / vládním subjektům na státní, regionální a místní úrovni?[6]
42. Vztah mezi hlavní skupinou sociální identity (členskou skupinou) a institucemi / vládními subjekty na státní, regionální a místní úrovni? Míra zastoupení této sociální skupiny v uvedených subjektech?
43. Orientace teroristických skupin nebo sítí v zeměpisné oblasti daného aktéra?[7]
44. Orientace organizací nebo hnutí, které neprosazují násilí, v oblasti, v níž daný aktér žije?[8]

10. Popis makrosociálních faktorů

45. Významné ekonomické faktory?
46. Významné sociální faktory?
47. Významné kulturní faktory?
48. Významné technologické faktory?
49. Významné demografické faktory?
50. Významné politické faktory? [9]
51. Jiné obecné nebo globální faktory?

11. Popis míst, kde k násilné radikalizaci dochází

52. Město/země, v nichž k události/procesu násilné radikalizace dochází?
53. Sociální prostředí, v němž k násilné radikalizaci dochází?[10]

---

1 Místo/země narození, místo/země pobytu.

2 Například v muslimských komunitách: přistěhovalecká dynamika, dynamika druhé nebo třetí generace, konverze.

3 Rodina, rodinný stav (svobodný/svobodná, ženatý/vdaná, vdovec/vdova, rozvedený/rozvedená, žijící odděleně), děti, přátelé.

4 Silná skupinová dynamika (základ pro „skupinovou mentalitu“), slabá skupinová dynamika.

5 Národnost, země původu, region, náboženská skupina, etnická skupina, klan, sociální třída, ideologická vize, věková skupina atd.

6 Sociální služby, vzdělávací zařízení, bezpečnostní služby (imigrační, policejní, vězeňské, zpravodajské atd.), další.

7 Teroristické útoky v oblasti, v níž daná osoba žije, radikalizace a nábor členů v dané oblasti za účelem poskytování lidských zdrojů pro jiná dějiště, radikalizace a nábor členů za účelem logistické podpory terorismu v dané oblasti, další (více možností).

8 Zasahující velký počet lidí (expanzivní), přenášení socio-politických myšlenek, přenášení náboženských hodnot, pronikání do společnosti a jejích institucí atd. (více možností).

9 Války, jiné konflikty, teroristické útoky, silná protiteroristická činnost, další.

10 Rodina, domov, přátelé, internet, vzdělávací střediska, náboženská střediska nebo modlitebny, vězení, zaměstnání, zařízení pro volný čas atd.

D. DOPAD NA JEDNOTLIVCE A ZMĚNY JEDNOTLIVCE[1]

12. Popis dopadu a změn na úrovni poznání

54. Jak dotčená osoba vidí nebo si vykládá svůj vztah k nové kolektivní identitě[2] a jejím členům?
55. Jak dotčená osoba vidí nebo si vykládá vztah mezi danou kolektivní identitou a dalšími aktéry a sociální, kulturní, náboženskou, politickou nebo hospodářskou situací?[3]
56. Jak se u dotčené osoby mění vnímání vztahu mezi věcmi a důvody, pro něž se dějí?
57. Jak dotčená osoba vidí nebo si vykládá jiné kolektivy považované za „nepřátele“?
58. Jak u dotčené osoby dojde k tomu, že považuje násilí za nejlepší nebo jediný způsob reakce proti „nepřátelům“?
59. Jak dotčená osoba vidí, vykládá si nebo hodnotí svou účast v činnostech dané nové kolektivní identity?

13. Popis dopadu a změn na emocionální nebo afektivní úrovni

60. Jaké jsou pocity dané osoby, pokud jde o její osobní vztah k nové kolektivní identitě a jejím členům?
61. Jaké jsou pocity dané osoby, pokud jde o vztah mezi danou kolektivní identitou a dalšími aktéry a sociální, kulturní, náboženskou, politickou nebo hospodářskou situací?
62. Jaké jsou pocity dané osoby, pokud jde o jiné kolektivy považované za „nepřátele“?
63. Jaké jsou pocity dané osoby, pokud jde o použití násilí?
64. Jaké jsou pocity dané osoby, pokud jde o to, jak a proč by se měla účastnit činností dané nové kolektivní identity?

---

[1] Faktory, jež mají vliv na osobu nebo osoby nacházející se v procesu radikalizace, zaměřené na příjemce radikálního poselství nebo v případě komunikačního modelu M-III na původce-příjemce.

[2] Teroristické organizace a skupiny se obvykle považují za obránce určité skupiny nebo sociální identity, jež mohou být skutečné nebo fiktivní a na něž se zaměřují domnělé urážky, pronásledování, nespravedlnosti atd. To jim pak umožňuje určit jiné sociální nebo skupinové identity, k nimž pak zaujmou postoj jako k „nepřátelům“ nebo je v tomto smyslu definují. „Nová sociální identita“ proto v tomto kontextu znamená identitu, jak ji vymezily dané teroristické skupiny nebo ideologie, o něž se opírají.

[3] Teroristické skupiny nadsazují stavy nespravedlnosti, nerovnosti, útisku atd.

14. Popis dopadu a změn na úrovni chování

65. Vyjádřila se daná osoby ústně k:
   - § uvedené kolektivní identitě prosazující násilí?
   - § uvedenému kolektivu nebo ke skupině považované za „nepřítele“?
   - § použití násilí?
   - § k záměru zapojit se do násilné akce?
   - § dalším otázkám, zejména politické povahy, za použití argumentů opírajících se o radikální poselství?
66. Upustila daná osoba v poslední době od nějakého rutinního chování[1]? Možné důvody? Nejpravděpodobnější příčina? Naznačují některé informace z dřívějška vliv radikalizace?[2]
67. Začala se daná osoba v poslední době vyznačovat nějakým rutinním chováním? Možné důvody? Nejpravděpodobnější příčina? Naznačují některé informace z dřívějška vliv radikalizace?
68. Začala daná osoba aktivně vyhledávat radikální referenční body?
69. Začala se daná osoba v poslední době vyznačovat nějakým důležitým nerutinním chováním? Možné důvody? Nejpravděpodobnější příčina? Naznačují některé informace z dřívějška vliv radikalizace?
70. Upustila daná osoba v poslední době od nějakého důležitého nerutinního chování? Možné důvody? Nejpravděpodobnější příčina? Naznačují některé informace z dřívějška vliv radikalizace?

[1] Zvyky, styl oblékání, hygiena, strava, modlitby, komunikační prostředky, návštěvy, kontakty se skupinami atd. (více možností)

[2] Ideologie, náboženství, skupina, komunikační prostředky, internetové stránky, modlitebny atd. (více možností)

VYMEZENÍ ROZVOJE NÁSILNÉ RADIKALIZACE						
Událost	**Datum čas**	**Místo/ země**	**Ideologie a radikální poselství na podporu násilné radikalizace**	**Způsoby šíření násilné radikalizace**	**Faktory ovlivňující násilnou radikalizaci**	**Dopad a změny**
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						